

Wyjaśniamy

Narodowy Bank Polski (NBP) jest bankiem centralnym Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z Konstytucją, NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza, a jego podstawowym, zapisanym w ustawie o NBP, celem działalności jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej rządu (o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP). Organami NBP są Prezes NBP, Rada Polityki Pieniężnej oraz Zarząd NBP. Prezes NBP kieruje pracami Zarządu i jednocześnie jest przewodniczącym RPP.

Główne zadania NBP

- **Emitowanie banknotów i monet.** NBP ma wyłączne prawo emisji banknotów i monet (tzw. znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej). To dlatego na każdym polskim banknocie znajduje się podpis Prezesa NBP. Emitowane przez NBP banknoty i monety są prawnym środkiem płatniczym w Polsce, co oznacza, że są używane i powszechnie akceptowane przy dokonywaniu płatności na terenie Polski.
- **Prowadzenie polityki pieniężnej.** Polityka pieniężna to działania banku centralnego, które wpływają na ilość pieniądza oraz **wysokość stóp procentowych** w gospodarce. Poprzez te działania NBP wpływa na wydatki gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw, a w efekcie na inflację.
- **Organizowanie rozliczeń pieniężnych.** System płatniczy umożliwia dokonywanie rozliczeń pieniężnych między podmiotami. Na przykład, chcąc uregulować płatność, możemy zlecić przelew środków z własnego rachunku bankowego na rachunek odbiorcy w innym banku komercyjnym. Sprawne działanie systemu płatniczego jest możliwe dzięki temu, że NBP prowadzi system rozliczeń między bankami i umożliwia szybki i bezpieczny rozrachunek ich transakcji.
- **Działanie na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego.** NBP działa na rzecz stabilności systemu finansowego oraz kształtuje warunki niezbędne do rozwoju systemu bankowego – analizuje i ocenia zagrożenia dla stabilności systemu finansowego, monitoruje jego rozwój oraz współpracuje z innymi instytucjami państwowymi tworzącymi wspólnie tzw. sieć bezpieczeństwa finansowego. Prezes NBP jest jednym z czterech (obok Ministra Finansów, Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego i Prezesa Zarządu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego) członków **Komitetu Stabilności Finansowej**. Stabilność systemu finansowego oznacza, że banki i pozostałe instytucje finansowe są w stanie w sposób ciągły i efektywny realizować swoje zadania (w tym m.in. przyjmować depozyty i udzielać kredytów oraz obsługiwać transakcje w gospodarce), nawet w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych i niekorzystnych zaburzeń gospodarczych o znacznej skali.
- **Zarządzanie rezerwami walutowymi.** Rezerwy walutowe to aktywa finansowe w walutach obcych utrzymywane przez NBP. Największa część rezerw walutowych jest inwestowana w skarbowe papiery wartościowe emitowane przez państwa o najwyższej wiarygodności kredytowej, wysokim poziomie bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywanie rezerw walutowych służy przede wszystkim wzmocnieniu wiarygodności finansowej kraju, co wpływa stabilizująco na kurs walutowy, obniża koszt finansowania państwa na rynkach zagranicznych i ogranicza ryzyko gwałtownego odpływu kapitału. Rezerwy walutowe NBP mogą być wykorzystywane m.in. w celu wsparcia stabilności rynków finansowych czy sektora bankowego, w szczególności przez dostarczanie płynności walutowej w przypadku wystąpienia znacznych zaburzeń na rynkach finansowych.
- **Obsługa bankowa Skarbu Państwa.** NBP jest tzw. **bankiem państwa**, czyli prowadzi rachunek bieżący budżetu państwa oraz rachunki bieżące państwowych jednostek budżetowych. Przykładowo, kiedy płacimy podatek dochodowy, nasze środki trafiają nie do banku komercyjnego, a na rachunki urzędów skarbowych utrzymywane w NBP.

Rada Polityki Pieniężnej to organ NBP odpowiedzialny za prowadzenie polityki pieniężnej, w tym ustalanie wysokości stóp procentowych NBP. Składa się z przewodniczącego Rady, którym jest Prezes NBP, oraz 9 członków, powoływanych w równej liczbie przez Prezydenta, Sejm i Senat na 6 lat.

Komitet Stabilności Finansowej

NBP dąży do zapewnienia stabilności cen, wykorzystując przy tym strategię celu inflacyjnego. W ramach tej strategii od 2004 r. celem polityki pieniężnej jest utrzymanie inflacji na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyłek ± 1 punkt procentowy w średnim okresie.

W liczbach

2 978,9 mln

Liczba banknotów w obiegu w Polsce na koniec IV kwartału 2021 r.

7-9

Liczba członków Zarządu NBP wraz z Prezesem NBP

10

Liczba osób w Radzie Polityki Pieniężnej (9 członków Rady i przewodniczący, czyli Prezes NBP)

16

Liczba Oddziałów Okręgowych NBP

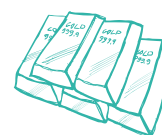

6 lat

długość kadencji Prezesa NBP oraz członków Rady Polityki Pieniężnej

674 172,1 mln zł

Wartość aktywów rezerwowych Polski w grudniu 2021 r.

228,6 ton

Rezerwy złota NBP w 2021 r.

Warto wiedzieć

Działalność NBP różni się istotnie od działalności banków komercyjnych. Przede wszystkim inne są ich podstawowe cele: zadaniem NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, natomiast celem banków komercyjnych jest osiągnięcie zysku.

W przeciwieństwie do banków komercyjnych NBP nie prowadzi rachunków dla osób fizycznych czy przedsiębiorstw ani nie udziela im kredytów. Rachunki w NBP mają za to banki komercyjne i budżet państwa. Dlatego często mówi się, że NBP jest **bankiem banków i bankiem państwa**.

Działając na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, NBP pełni m.in. funkcję pożyczkodawcy ostatecznej instancji, czyli pod pewnymi warunkami może udzielić kredytów bankom komercyjnym w celu uzupełnienia ich środków finansowych.

Historycznie

